

**Презентація
на тему:
“Сучасний
ринок праці в
Україні”**

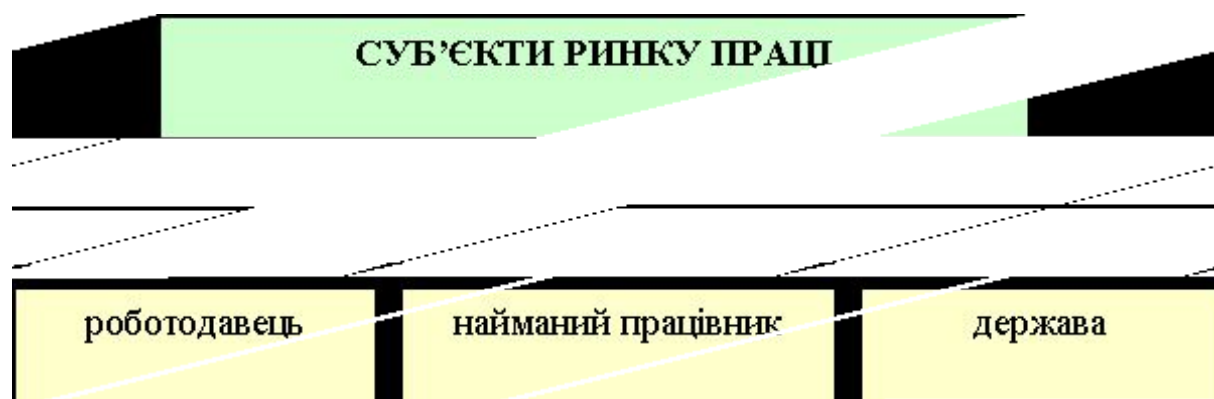
Виконала
студентка II курсу
гр. СР-152
Кулик Олеся

Актуальність теми. Процеси глобалізації, євроінтеграції, перспектива входження України до СОТ, перехід до ринкових відносин вимагають від науковців глибокого теоретичного аналізу та осмислення загальних закономірностей становлення й функціонування цивілізованого ринку праці. За цих умов необхідно через призму національної специфіки переоцінити проблеми формування і розвитку ринку праці та особливості його державного регулювання з врахуванням досвіду країн з розвинутою ринковою економікою. Означена проблематика обумовлює необхідність з'ясування тих суперечностей, умов та чинників, які визначають роль держави у розробці відповідних механізмів регулювання ринку праці, її допомоги у працевлаштуванні незайнятих і соціального захисту безробітних.

Мета і завдання дослідження. Мета роботи полягає у розробці та теоретичному обґрунтуванні методологічних підходів і практичних рекомендацій щодо формування і розвитку ринку праці України в умовах переходу до соціально орієнтованої економіки.

Реалізація поставленої мети зумовила необхідність **визначення і вирішення таких завдань:**

- проаналізувати теоретико-методологічні положення і узагальнити різні концепції сутності ринку праці, його структури, функцій і місця в сучасній економічній системі;
- визначити систему основних показників, що характеризують ринок праці;
- проаналізувати історичні фактори розвитку ринку праці в Україні;
- розкрити особливості демографічної ситуації як фактору формування пропозиції робочої сили;
- проаналізувати сучасний стан ринку праці та окреслити проблеми його функціонування в умовах ринкової трансформації економіки;
- обґрунтувати підходи до активізації розвитку ринку праці в програмах та стратегіях соціально-економічного розвитку України;
- виявити можливості удосконалення нормативно-правової бази функціонування ринку праці в Україні.

Кожній державі притаманні свої особливості формування ринку праці зумовлені ресурсними, географічними, економічними, політичними та іншими причинами.

В Україні тривалий час існувала монополія державної власності, жорстка регламентація розмірів заробітної плати, наявність інституту прописки, що призвело до деформації ринку праці.

Сьогодні формування ринку праці в Україні здійснюється в умовах кризового стану економіки, неефективної її структури, надзвичайно розвиненої важкої промисловості й слабкої сфери народного споживання, залежності економіки від кооперованих зв'язків з державами СНД, насамперед від поставок енергоносіїв з Росії.

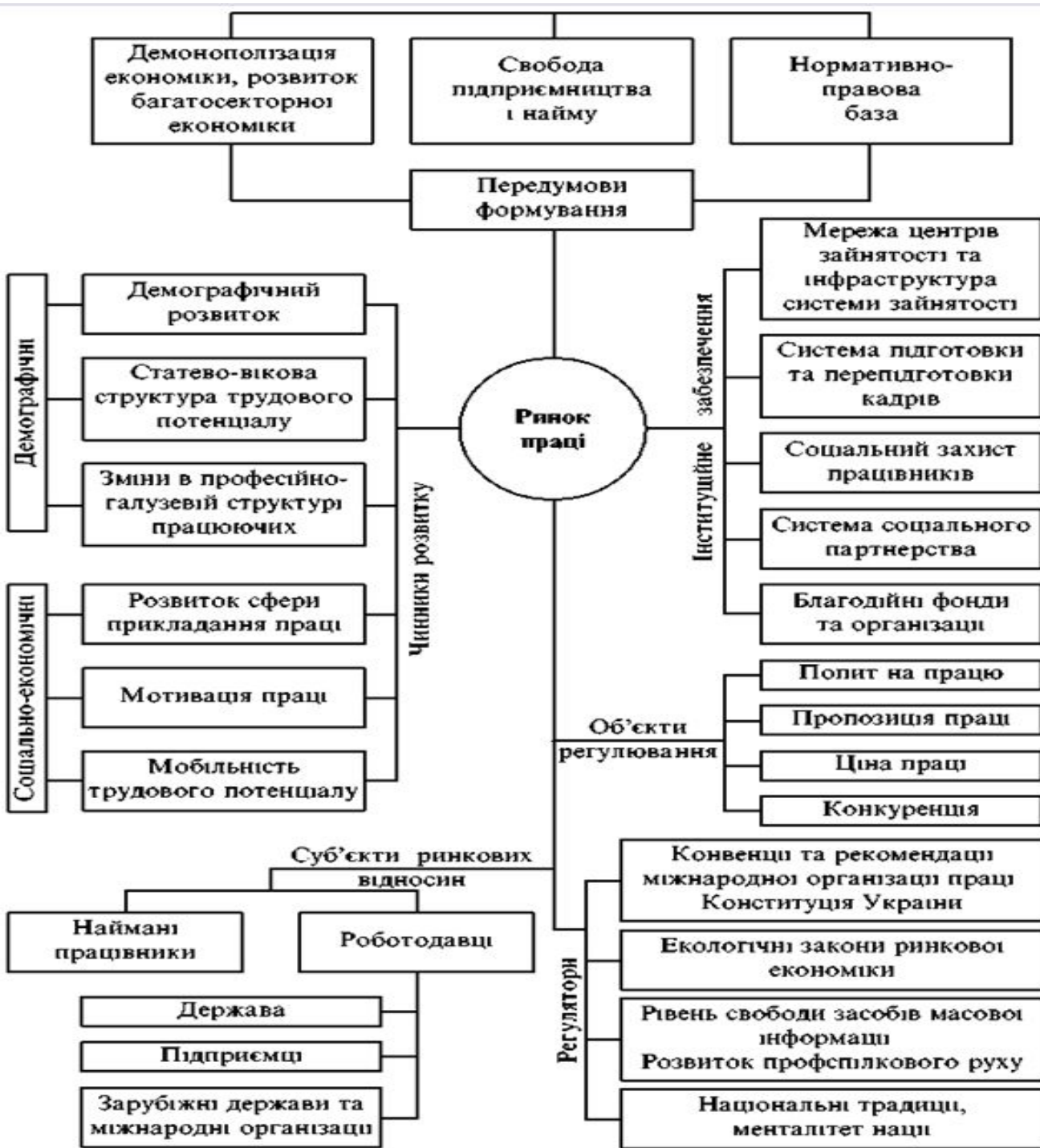
Загалом сучасному ринку праці в Україні притаманні такі ознаки:

1. перевищення пропозиції робочої сили над попитом;
2. низька ціна робочої сили, її невідповідність реальній вартості;
3. зниження зайнятості у сфері суспільного виробництва, зростання чисельності незайнятого населення;
4. низька частка офіційно зареєстрованих безробітних за великих масштабів зростання прихованого безробіття;
5. наявність значних масштабів нерегламентованої зайнятості;
6. зростання молодіжного безробіття;
7. регіональні диспропорції між наявністю і потребою в робочій силі;
8. низька професійна й особливо територіальна мобільність трудових ресурсів;
9. відсутність або недостатня опрацьованість правових норм та організаційно-економічних механізмів, що регулюють трудові відносини, тощо;

Основними функціями сучасного ринку праці є такі:

- суспільний поділ праці;
- інформаційна — дає інформацію про структуру попиту і пропозиції робочої сили;
- посередницька — узгоджує економічні інтереси між власниками робочої сили та власниками робочих місць;
- професійна консультація тих, хто шукає роботу, або власників засобів виробництва відносно правових аспектів використання найманої робочої сили;
- регулююча — профвідбір робочої сили та її профадаптація для формування оптимальної професійно-кваліфікаційної структури;
- ціноутворююча — забезпечення конкурентного середовища для суб'єктів трудових відносин;
- пропорційність розподілу робочої сили відповідно до структури суспільних потреб і розвитку науково-технічного прогресу;
- резервна — сприяє формуванню резерву трудових ресурсів для забезпечення нормального процесу суспільного відтворення.

Вказані функції тісно пов'язані між собою і доповнюють одна одну. Вони характерні для всіх видів ринку праці: внутрішнього, зовнішнього або потенційного, та для циркулюючого, що складають національний ринок праці.

Формування нових економічних відносин може бути ефективним лише в тому випадку, коли враховується, від якого стану йде суспільство і якої якості воно прагне. Це ключове положення не тільки не заперечує, а й передбачає збереження міцних позицій держави в розв'язанні проблем зайнятості в перехідний період та створення ефективних механізмів регулювання трудових відносин.

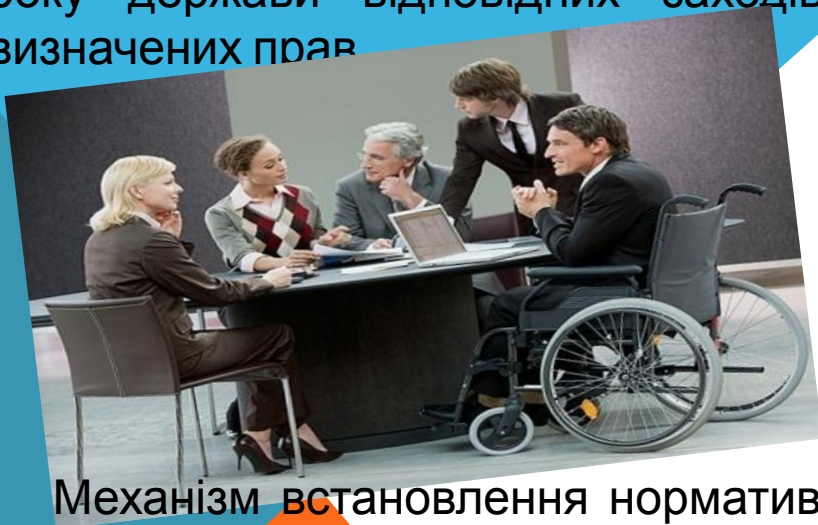
На сучасному етапі для ринку робочої сили в сільському господарстві України характерні такі особливості:

- 1). має екстенсивний тип відтворення і характеризується стабільним використанням праці пенсіонерів та підлітків;
- 2). високий рівень зайнятості населення в сільському господарстві;
- 3). загальне скорочення кількості населення та його старіння;
- 4). низький рівень продуктивності праці в землеробстві і тваринництві (в економічно розвинутих країнах один працівник, зайнятий безпосередньо в сільському господарстві, спроможний забезпечити продовольством уже близько 120 людей, зайнятих в інших секторах економіки, а в Україні - 15);
- 5). структура трудових ресурсів АПК України істотно відрізняється від структури в країнах з ринковою економікою;
- 6). через недовикористання частини трудових ресурсів наявне поряд з офіційно зареєстрованим приховане безробіття;
- 7). ціна робочої сили в цій галузі порівняно з іншими одна з найнижчих;
- 8). в умовах реформування агропромислового комплексу значна частина селян не має матеріальної можливості здійснювати широку підприємницьку діяльність, відчувати себе справжніми господарями;
- 9). йде процес розшарування сільського населення за земельною, соціальною та іншими ознаками, що приводить до формування резерву сільськогосподарських працівників – тимчасових, найманих, які відзначаються високою мобільністю;
- 10). низький рівень соціальної інфраструктури зумовлює такий самий рівень територіальної професійної мобільності робочої сили, а це, у свою чергу, є умовою збалансування попиту та пропозиції робочої сили.

Також на даному етапі в Україні особливої актуальності набуває проблема працевлаштування інвалідів як однієї із найнезахищеніших верств населення.

Інвалідами в Україні признані особи зі стійким розладом функцій організму, зумовленим захворюванням, травмою (її наслідками) або вродженими вадами розумового чи фізичного розвитку, що призводить до обмеження нормальної життєдіяльності, викликає в особи потребу в соціальній допомозі і посиленому соціальному захисті, а також виконання з боку держави відповідних заходів для забезпечення її законодавчо визначених прав.

Механізм встановлення нормативу робочих місць та працевлаштування інвалідів в Україні визначає Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» від 21.03.91 р. №875-ХІІ зі змінами та доповненнями.

Станом на 2014 рік чисельність працюючих інвалідів становила 421,1 тис осіб, або 15,9% від усіх дорослих інвалідів, що свідчить про дуже низький показник їх трудової зайнятості.

Ринок праці в Україні: підсумки 2016 і прогнози на 2017 рік

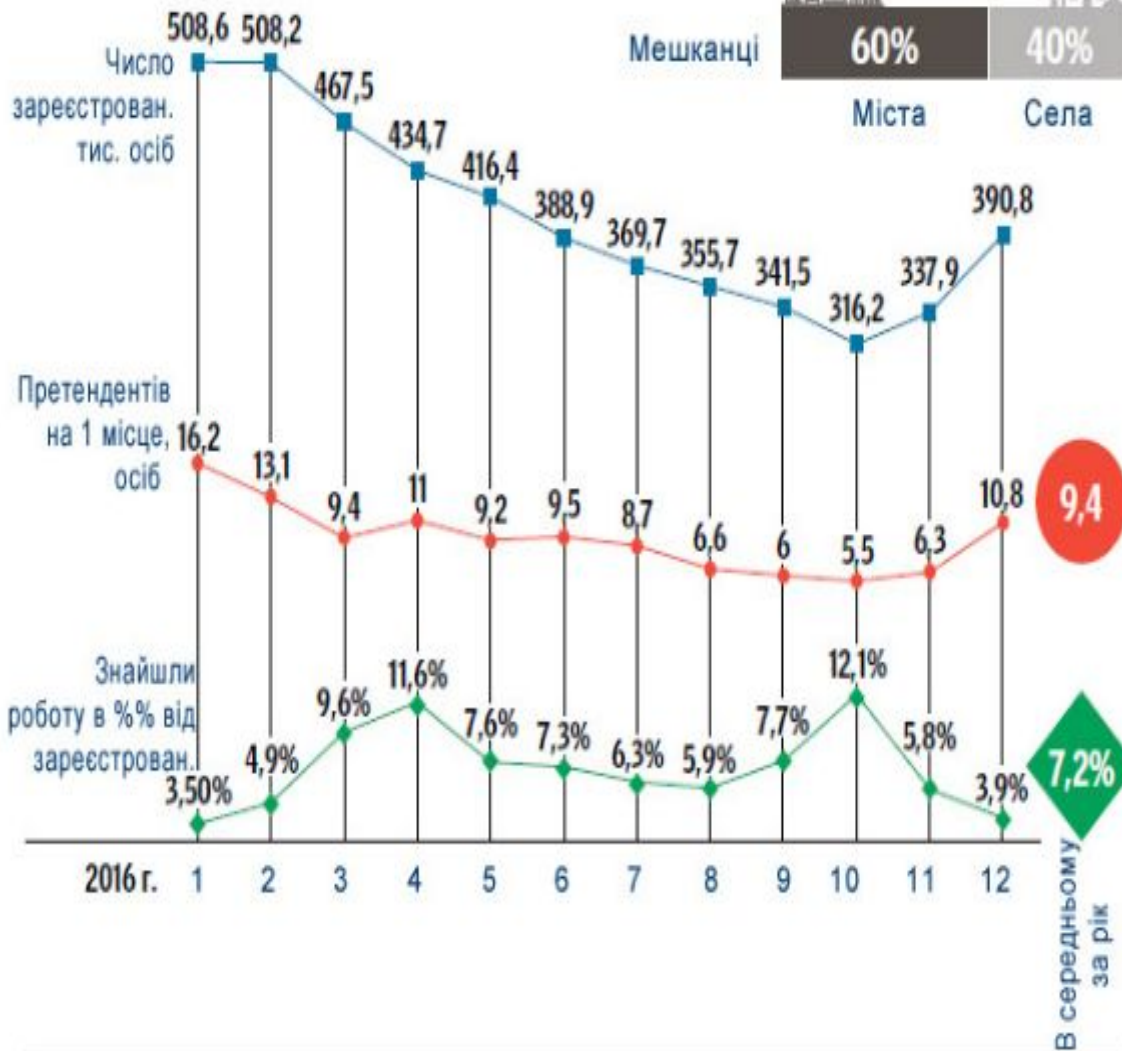
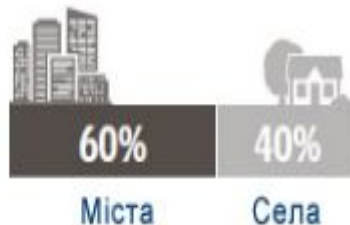
Причина сплеску офіційного числа безробітних у грудні – субсидії і зростання мінімальної заробітної плати

Згідно з даними держслужби статистики за грудень 2016 року кількість тих, хто шукає роботу за допомогою державних центрів зайнятості, збільшилася на 16%, перевищивши 390 тис. чоловік. Але з початку року зареєстрованих безробітних стало менше майже на 120 тис. чол., у січні їх було понад півмільйона. Експерти ринку праці й економісти пояснюють грудневий сплеск безробіття закриттям бізнесу, непрацюючими ФОП, яких із січня нинішнього року закон зобов'язав усе одно щомісяця платити податки до Пенсійного фонду. Як зміниться рівень безробіття в 2017 році, поки сказати складно, тому що ринок праці залежить від багатьох факторів, одні з яких будуть його скорочувати, інші – збільшувати.

Із січня минулого року кількість безробітних, які стоять на обліку в центрі зайнятості, постійно скорочувалася, і пішло в ріст лише в листопаді, різко прискоривши темпи зростання до грудня. Середня річна кількість претендентів на одне місце – 9 осіб, але їх кількість варіювалася від 16 чол. / місце в січні до 5,5 чол. / місце – в жовтні. Роботу через “біржу” знаходить у середньому один із 14. Набагато частіше роботу шукають через державні центри жінки, їх на обліку в центрах зайнятості 55% проти 45% чоловіків, і жителі міста, а не жителі сільської місцевості – 60% проти 40%.

Україна безробітна

Згідно з даними держслужби статистики за грудень 2016 року кількість тих, хто шукає роботу за допомогою державних центрів зайнятості, перевищила 390 тис. осіб

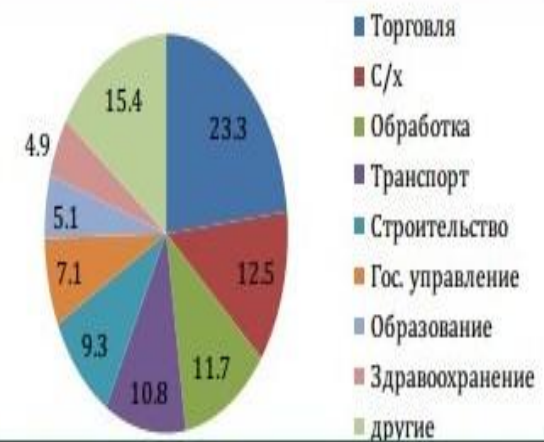

Розрахунок Держстатистики за методикою Міжнародної організації праці, що враховує загальну кількість працездатних, кількість тих, хто працює, і тих, хто не працює, дає близько 9% незайнятих. Як правило, це люди, які понад рік не працюють, а значить, втратили право на допомогу, і реєструватися їм не має сенсу.

Отже, зареєстровані в державних центрах зайнятості безробітні складають приблизно п'яту частину від усіх, хто не працює

Негативні тенденції на ринку праці в період становлення ринкової економіки в Україні дали імпульс формуванню нестандартних, у тому числі незареєстрованих форм зайнятості, поширенню комбінацій її різних форм, збільшенню майнової диференціації населення. У таких умовах неформальна зайнятість стала однією із соціальних проблем економічної лібералізації в Україні і розглядається як прояв механізму саморегуляції економіки, як вимушена форма адаптації населення до сформованої соціально-економічної ситуації.

Структура неформальної зайнятості, %

Основные мотивы распространения неформальной занятости

Неформальна зайнятість виступає негативним явищем, оскільки вона не відповідає законодавству України. Крім цього вона не дає можливості працівникам при досягненні пенсійного віку отримувати пенсію. Тому неформальну зайнятість потрібно еволюційним шляхом перетворювати на формальну.

Ще однією важливою проблемою вітчизняного ринку праці є трудова міграція за кордон. За різними підрахунками кількість українських мігрантів за кордоном оцінюється від 2-3

Висновки

Основні напрями удосконалення політики зайнятості населення в ринкових умовах мають бути спрямовані на:

- збереження ефективних і створення нових робочих місць на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності;
- сприяння самостійній зайнятості населення, розвитку підприємництва;
- підготовку робочої сили, професійний склад і кваліфікаційний рівень якої відповідає потребам економіки та ринку праці;
- підвищення якості робочої сили, розвиток системи професійного навчання кадрів протягом періоду трудової діяльності з урахуванням потреб ринку праці;
- посилення мотивації до легальної продуктивної зайнятості;
- забезпечення зайнятості громадян, що потребують соціального захисту і не спроможні на рівних умовах конкурувати на ринку праці;
- сприяння професійній підготовці та зайнятості осіб із обмеженими фізичними та розумовими можливостями;
- повернення зареєстрованих безробітних до продуктивної зайнятості;
- детінізацію відносин у сфері зайнятості населення.

Однак самі по собі вони не дозволяють вирішити довгострокові проблеми зайнятості. Для цього необхідні наполегливі зусилля як держави, так і особистостей, які шукають місце роботи.

Тому сприяння зайнятості, розвиток людських ресурсів і боротьба з безробіттям, легалізація тіньової зайнятості, робота з професійної орієнтації та професійної підготовки мають координуватися з політикою і основними програмами соціального та економічного розвитку держави.